

Частина I

ДЖИФУ, КИТАЙ

1882 рік

Мене викрали не в провулку. Не посеред ночі. І не тоді, коли я була геть сама.

Тринадцятирічною мене схопили посеред рибного ринку Джи-фу¹ на Біч-роуд, коли я дивилася, як пишнотіла жінка скидає на купу сигів, схожих на лопати. Вона сидить навпочіпки, спершись пахвами на коліна, і перекладає найкращі рибини нагору. Довкола те саме роблять ще з десятків торговців, біля яких звивається підвішена в сітках риба. Вода з неї стікає вниз у відра. Земля навколо лисніє від бризок, що розлітаються від ще живих рибин. Їхні тіла вигинаються в повітрі й виблискують, мов сріблясті феєрверки.

Усюди запах вологи й сирості.

Хтось горлає про морського окуня. Мовляв, свіжий. Прямі-сінько з Печілійської затоки. Його перекрикує інший голос, ще гучніший і виразніший.

— Справжній плавник акули! Підвищує потенцію, покращує стан шкіри, надає сили вашому маленькому імператрикові!

Уся ця лірика — для слуг, які прийшли на ринок закупитися для своїх господарів. Тіла кидаються на вигуки про акулячий плавник, штовхаються та протискуються, сподіваючись на примарне підвищення, кар'єрне зростання чи прихильність. Ніби це залежить від якості плавника.

¹ Для відтворення українською мовою слів, що походять із китайської, використано систему Кірносової—Цісар. (Тут і далі — примітки перекладачки, якщо не зазначено інакше.)

Доки інші галасують, я й далі дивлюся на торговку рибою, яка викладає свою купу. На відміну від інших, її риба не в сітці, а складена на брезенті. Від перетасовування вона постійно сповзає з вершини купи на край брезенту, де залишається без нагляду.

Шлунок стискається від голоду. Поцупити рибину було б легко. Жінка не встигне й на ноги звестися, коли я підбіжу, схоплю найдальшу рибину та чкурну геть. Я перебираю у штанях срібняки, перш ніж опустити їх назад у підкладку. Ці гроші треба берегти, а не спускати на якусь в'ялу рибу. Я взяла б лише одну чи дві, тож наступного дня жінка легко покрила б збиток. В океані повно риби.

Та доки я роздумую, торговка рибою помічає мене. Вона відразу здогадується, хто я, бо бачить, як мій живіт шматує відчуття голоду й настирно роздирає все, чого торкається. Тіло зраджує мене — тонюсіньке, мов очеретина. Торговка впізнає в мені те, що бачить в усіх вуличних хлопчиськах, які наважуються прослизнути на рибний ринок, і перш ніж я встигаю відвести погляд, її огрядне тіло постає переді мною.

— Чого тобі?

Очі жінки примружені. Вона замахується на мене руками завбільшки зі сковорідки.

Від одного удару я ухилиюся, та потім прилітає ще два.

— Геть, геть! — кричить вона. Позаду неї на купі виблискують сиви. Ще є час схопити кілька й утекти.

Але нас уже помічає весь ринок.

— Я вчора бачив тут цього злодюжку, — волає хтось. — Хапайте його! Дамо йому добрячої прочуханки!

Торговці навколо гудять на знак згоди. Вони виринають із-за куп риби та формують барикаду навколо нас із жінкою.

«Надто довго зволікала, — подумала я, коли їхні плечі притулилися одні до одних. — Доведеться чимало пояснити майстрові Вану, якщо я колись повернуся додому. Якщо мене ще впустять додому».

— Ловіть його! — радісно вигукує інший. Жінка розчепірює руки й кидається вперед. Її калоші кольору гнилі. Позаду неї обличчя торговців рибою вдоволено розпливаються в передчутті. Я заплюшую очі та зціплюю зуби.

Та стається не так, як вони гадали. На моє плече опускається тепла й міцна рука. Я розплюшую очі. Жінка так і завмирає з розчепіреними руками. У торговців перехоплює подих.

— Де ти вештався? — лине згори солодкий, як мед, голос. — Я всюди тебе шукав.

Я підіймаю голову. Мені всміхається стрункий, високочоловий чоловік із гострим підборіддям. Молодий, але поводитьсь як уже поважний.

Мені доводилося чути оповіді про божеств, які спускаються з небес, про драконів, які обертаються на хранителів, а ті водночас набувають людської подоби. Про тих, хто захищає таких, як я.

Чоловік підморгує мені.

— Ви знаєте цього негідника? — пихтить торговка. Її руки тепер звисають по боках, червоні й плямисті.

— Негідника? — сміється чоловік. — Він не негідник. Це мій племінник.

Торговці рибою навколо нас щось бурмочуть і починають повертатися до своєї покинутої без нагляду риби. Видовища сьогодні не буде.

— Морський окунь! Морський окунь! — знову заходиться перший голос.

Але торговка не вірить чоловікові, і я це бачу. Вона пильно вдивляється спершу в нього, а потім у мене, примушуючи відвести погляд. Та спокійне тепло руки чоловіка на моєму плечі підказує, що якщо я піддамся, то ми більше не зійдемо з цього місця. Тож я й далі дивлюсь у вічі торговці й навіть не кліпаю.

— Якщо не вірите, — веде далі чоловік, — то можете поговорити з моїм батьком, майстром Еном.

І тієї самої миті, немов під якимось магічним закляттям, торговка відводить погляд. Я кліпаю вологими повіками вперше, вдруге, втретє.

— Пробачте мені, брате Ене, — розкланюється вона. — Тут так темно, ще й від риби в голові паморочиться. Я надішлю майстрові Ену свій найкращий товар, щоб залагодити це жахливе непорозуміння.

З ринку ми йдемо разом — я й високий незнайомец, який мені підморгує. Він тримає руку на моєму плечі, аж доки ми не опиняємося посеред вулиці. Уже полудень, сонце заливає все довкола зеленаво-золотим світлом. Повз нас купець тягне за мотузку свиноматку, у якої погойдуються соски.

Ми опиняємося посеред іноземного ділового району Джифу на Біч-роуд. Над британським консульством і черепичними дахами аж до далеких пагорбів здіймаються хвилі зелені. Позаду нас м'яко шумить пляж, і довгий подув морського бризу огортає все навколо. Повітря просочене сіллю. Усе липне до мого тіла, і я — до всього.

Я навідуюся сюди, бо тут завжди можна щось знайти. У місцях, де вештаються іноземці, шукаю монети, вишиті хустинки чи загублені рукавички. Дрібнички, якими прикрашають свої тіла жителі Заходу. Цей день приніс два срібняки. Вони дзвенять у мої кишені поруч зі ще чотирма монетами, які я заробила в майстра Вана. Тож сьогодні я могла б назвати себе багатійкою.

Роздивляюся мого загадкового моргуна у денному світлі. Він видається заможним, однак одягнений зовсім не так, як інші багатії, яких я зустрічала. Замість шовкового чаншаня¹ на ньому біла сорочка з блискучою стрічкою, що звисає на шиї. Чорний піджак не застебнутий під шию, а масивний та з вирізом, штани вузькі. Та найдивнішою є його зачіска — волосся не заплетене в косу, а коротко підстрижене.

¹ Чаншань (пінйнь: *chang shan*) — традиційний китайський халат або сукня з довгими полами.

— Про що думаєш, племінничку? — питає мій рятівник, досі посміхаючись.

— Я — дівчинка, — випалюю. — І з цим нічого не вдієш.

Він сміється. На сонці зблискують два жовті зуби. Мені згадуються оповідки про чолов'яг, у яких виростали золоті зуби.

— Я знаю, — відповідає. — Хоча для нас обох було б краще, якби ти була хлопцем.

Він пильно розглядає мене, у його очах ховається якийсь намір.

— Голодна? Ти тут сама? Де твоя родина?

— Так, — відповідаю, — голодна. Буду рада, якщо ви зжалилися наді мною. Мені теж кортить дещо у вас спитати. Наприклад, хто ви? Звідки прийшли? Хто такий майстер Ен і чому торговка рибою раптом відступила, коли ви назвали його ім'я?

— Я про все тобі розповім, — промовляє він, знову кладе руку на моє плече й пропонує поїсти локшини. — Унизу вулицею якраз є хороша локшинна.

Щось мені підказує, що цим запрошенням не варто легковажити. Я киваю й сором'язливо всміхаюся. Такої відповіді достатньо. Він веде мене далі й далі від рибного ринку. Ми минаємо пошту, три якісь іноземні консульства й храм. Перехожі на мить витріщаються на нас, приголомшені таким дивним дуєтом батька та сина, у якому один одягнений, як герой театральної вистави, а інший має втомлений і полохливий вигляд. Позаду нас піниться океан.

Щоразу оминаючи нову й нову локшинну, я питаю свого рятівника: «Це часом не вона?». І щоразу він відповідає: «Ні, племінничку, ще не вона». Ми йдемо далі й далі, і я вже не впізнаю, де перебуваємо. А коли спиняємося, я усвідомлюю, що до локшинної ми не дійдемо ніколи.

Це був перший день весни.